

Martina GAŽAROVÁ – Petra LENÁRTOVÁ

**EFEKTIVITA VYUŽITIA NUTRI-SCORE AKO NÁSTROJA
FRONT-OF-PACK LABELLING (FOPL) PRI VÝBERE
ZDRAVŠÍCH VARIANTOV POTRAVÍN**

SPU

Slovenská
poľnohospodárska
univerzita v Nitre

SPU · FAPZ

Fakulta agrobiológie
a potravinových
zdrojov

Nitra 2024

Názov: Efektivita využitia Nutri-Score ako nástroja Front-of-Pack Labelling (FOPL) pri výbere zdravších variantov potravín

Autori: **doc. Ing. Martina Gažarová, PhD.** (6,20 AH)
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre,
Fakulta agrobiológie a potravinových zdrojov,
Ústav výživy a genomiky

Ing. Petra Lenártová, PhD. (3,05 AH)
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre,
Fakulta agrobiológie a potravinových zdrojov,
Ústav výživy a genomiky

Recenzenti: **prof. MVDr. Tatiana Kimáková, PhD.**
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Lekárska fakulta,
Ústav verejného zdravotníctva a hygieny

doc. Ing. et Ing. Anna Adámková, Ph.D.
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta technologická,
Ústav analýzy a chemie potravín

Podakovanie

Vedecká monografia vznikla s podporou Grantovej agentúry FAPZ SPU v Nitre: **GA FAPZ 1/2022 „Zhodnotenie efektivity implementácie Nutri-score ako nástroja Front-of-Pack Labelling (FOPL) vo vzťahu k výživovému a spotrebiteľskému správaniu slovenskej populácie“** a s podporou Kultúrnej a edukačnej grantovej agentúry MŠVVaŠ SR: **KEGA 003SPU-4/2022 „Prepojenie vysokoškolského vzdelávania s praxou prostredníctvom implementácie praktickej výučby v rámci nového predmetu Nutričné poradenstvo“**.

Autori vedeckej monografie ďakujú recenzentom za ich cenné rady a pripomienky, ktoré prispeli ku skvalitneniu predkladanej publikácie.

Schválila rektorka Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre dňa 18. 1. 2024 ako vedeckú monografiu.

© Martina Gažarová, Petra Lenártová, Nitra 2024

ISBN 978-80-552-2714-6

OBSAH

	str.
ÚVOD	4
1 SÚČASNÝ STAV RIEŠENEJ PROBLEMATIKY	5
<i>1.1 Súčasná situácia v oblasti výživy a prevalence chorôb súvisiacich s výživou</i>	5
<i>1.2 Nutričné označovanie a nutričné profilovanie</i>	8
1.2.1 Nutričné označovanie	8
1.2.2 Nutričné profilovanie	11
1.2.3 Vplyv FOPL na nákupné správanie a presnosť klasifikácie potravín	12
<i>1.3 Klasifikácia a rozdelenie FOPL</i>	14
1.3.1 Charakteristika jednotlivých druhov FOPL štítkov	17
<i>1.4 Nutri-score</i>	20
2 CIEĽ PRÁCE	26
3 MATERIÁL A METODIKA PRÁCE	27
<i>3.1 Výber a charakteristika respondentov</i>	27
<i>3.2 Dizajn online dotazníka a postup pre objektívne hodnotenie produktov</i>	27
<i>3.3 Výber fiktívnych produktov</i>	29
<i>3.4 Štatistické spracovanie údajov</i>	29
4 VÝSLEDKY PRÁCE	30
<i>4.1 Diferencovaná charakteristika sledovaného súboru</i>	30
<i>4.2 Objektívne vnímanie nutričnej hodnoty vybraných jogurtov bez/s použitím Nutri-score</i>	35
4.2.1 Zmeny objektívneho vnímania nutričnej hodnoty jahodového jogurtu nízkotučného bez/s použitím Nutri-score	36
4.2.2 Zmeny objektívneho vnímania nutričnej hodnoty jahodového jogurtu bez/s použitím Nutri-score	42
4.2.3 Zmeny objektívneho vnímania nutričnej hodnoty smotanového jogurtu jahodového bez/s použitím Nutri-score	48
<i>4.3 Objektívne vnímanie nutričnej hodnoty vybraných instantných kaší bez/s použitím Nutri-score</i>	54
4.3.1 Zmeny objektívneho vnímania nutričnej hodnoty instantnej kaše ovsenej bez/s použitím Nutri-score	54
4.3.2 Zmeny objektívneho vnímania nutričnej hodnoty instantnej chia kaše bez/s použitím Nutri-score	60
4.3.3 Zmeny objektívneho vnímania nutričnej hodnoty instantnej kaše ryžovej bez/s použitím Nutri-score	66
5 DISKUSIA	72
6 NÁVRH NA VYUŽITIE VÝSLEDKOV	79
ZÁVER	80
SUMMARY	83
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	86

ÚVOD

Rozsiahle epidemiologické štúdie poukazujú na fakt, že medzi výživou a výskytom civilizačných ochorení neinfekčného pôvodu existujú silné vzájomné väzby. Vzhľadom k tomu, že prevalencia týchto ochorení neustále celosvetovo stúpa, je nevyhnutné podniknúť kľúčové kroky pre zvrátenie nepriaznivých trendov. Popri širokej škále opatrení na podporu zdravej výživy je kľúčovým prvkom potravinovej a výživovej politiky zjednodušený rozšírený systém označovania potravín. Z tohto dôvodu mala Európska únia snahu zaviesť jednotný systém nutričného označovania potravín na prednej strane obalu, tzv. Front-Of-Package Labelling / FOPL už od roku 2023 s cieľom budovania návykov lepšej životosprávy a znižovania epidémie obezity, jej komorbidít a ďalších závažných ochorení. Ak sa spotrebitelia rýchlo a ľahko zorientujú v nutričných vlastnostiach potraviny, uľahčí im to aj správny výber ich zdravších variantov. Ľahko zrozumiteľné označenie výživovej hodnoty na obale výrobku môže mať z hľadiska výživy priaznivý vplyv na výber a následne aj na príjem živín a zdravie konzumenta. Vo viacerých krajinách sa okrem povinnej výživovej hodnoty potraviny uvádzanej na obale produktu zavádza aj využitie tzv. potravinových semaforov či symbolov, ktoré na základe jednoduchého grafického zobrazenia uľahčujú konzumentom koncentrovať sa na výber zdravších variantov potravín. V súčasnosti existujú rôzne modely FOPL označovania. Niektoré sa zameriavajú len na energetický alebo nutričný obsah výrobku, avšak iné, ako napr. Nutri-score, poskytujú komplexný nutričný a zdravotný pohľad na celý výrobok. Kľúčovým determinantom je fakt, že FOPL majú potenciál pomôcť znížiť úmrtnosť na civilizačné choroby neinfekčného pôvodu súvisiacich s výživou.

Cieľom predkladanej publikácie je prispieť k vedeckým dôkazom efektivity zavedenia Nutri-score na Slovensku s cieľom dosiahnuť pozitívne výsledky v oblasti nutričnej gramotnosti slovenskej populácie, výberu zdravších variantov potravín a v konečnom dôsledku v oblasti ozdravenia slovenskej populácie. V rámci zámerov výskumnej práce bolo cieľom dokázať, že Nutri-score motivuje spotrebiteľa vybrať si potravinu so zdravším nutričným profilom v porovnaní s absenciou nutričného značenia potraviny. Zhodnotiť efektivitu nutričného označenia na prednej strane obalu potravín pri nákupnom rozhodovaní spotrebiteľa, a teda či FOPL / Nutri-score pozitívne ovplyvňuje spotrebiteľov smerom k nákupu nutrične hodnotnejších potravín, zhodnotiť vplyv FOPL na vybrané ukazovatele z hľadiska viacerých premenných (vplyv veku, pohlavia, vzdelania, životného štýlu a pod.). Zámerom výskumnej aktivity bolo teda posúdiť vplyv prítomnosti loga Nutri-score na objektívne vnímanie nutričnej kvality alebo hodnoty spotrebiteľom a nákupné zámery, ako aj zhodnotiť potenciál Nutri-score v oblasti zvýšenia predaja zdravších variantov potravinárskych výrobkov.

Efektivita využitia Nutri-Score ako nástroja Front-of-Pack Labelling (FOPL) pri výbere zdravších variantov potravín

Martina Gažarová, Petra Lenártová

Vydala: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Vydanie: prvé

Náklad: 100 kusov

Návrh obálky: Martin Lopušný

Rok vydania: 2024

AH-VH: 9,25-9,43

Táto publikácia bola vytlačená na ekologickom papieri

Neprešlo redakčnou úpravou vo Vydavateľstve SPU v Nitre.

ISBN 978-80-552-2714-6